

УДК 658.65

Гарматюк О.О., Ріпка О.М., Ферльовський В.В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МОЖЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ

Garmatyuk O.O., Ripka O.M., Ferlyowski V.V.

POSSIBILITIES OF SUPPLY PRODUCTION POTENTIAL USE OF MODERN ENTERPRISES IN UKRAINE

Сьогоднішні умови діяльності підприємств вимагають прийняття оптимальних управлінських рішень щодо визначення обсягів виробництва, обрання цільових ринків реалізації продукції, що передбачає ефективність використання всіх видів ресурсів підприємства, їх оптимальну структуру, від якої залежать фінансові результати і фінансовий стан підприємства. Ринок вимагає швидкого реагування на зміну господарської ситуації, пов'язаної з використанням виробничого потенціалу, та його впливу на фінансовий стан підприємств. Дослідження сучасних підходів до трактування понять “виробничий потенціал” дало змогу виділити чотири напрямки в його визначенні. Перший – включає у поняття “виробничий потенціал” сукупність необхідних для функціонування або розвитку системи різних видів ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних тощо). Сюди ж включається сукупність ресурсів, що забезпечують необхідний рівень організації виробництва та управління. Науковці другого напрямку включають у виробничий потенціал тільки систему матеріальних та трудових факторів, що забезпечують досягнення мети виробництва. Третій напрямок визначає, що виробничий потенціал – це система єдності структури та функцій виробничих ресурсів, вияв їх взаємозв'язку і можливості колективу виконувати певні завдання. Найзагальнішим показником результатів виробництва та відтворення є випуск товарів і надання послуг. Цей показник є основою для розрахунку інших показників результатів економічної діяльності підприємства, зокрема загальних показників ефективності виробництва у цілому. До них належать ресурсовіддача, капіталовіддача, фондівіддача, виробіток, матеріаломісткість.

Економічна ефективність функціонування будь-якої галузі визначається мірою окупності витрачених у процесі виробництва ресурсів та досягнутим при цьому рівнем задоволення потреб населення. Прибуток підприємства, його рентабельність і успіх у конкурентній боротьбі значною мірою залежить від того, як воно спромоглося розпорядитися своїм капіталом. Мова йде про створення сприятливих умов праці, накопичення і впровадження вискоєфективних знарядь праці, прогресивної технології, про рівень механізації і автоматизації виробництва, організації і управління ним. Тому пошук резервів подальшого зростання ефективності роботи підприємства має базуватись на оцінці показників, що характеризують ці сторони діяльності підприємства. Оцінка потенціалу, що є вхідною умовою виробничої діяльності та розкриває можливості підприємства з формування та використання факторів виробництва у процесі здійснення структурованої сукупності бізнес-процесів, тобто оцінка фізичної витрати ресурсів у процесі виробничо-господарської діяльності (функціонуючий виробничий потенціал), здійснюється шляхом врахування впливу ключових факторів та за допомогою системи кількісних та якісних показників оцінки.

Промисловість потребує технічного переоснащення. У складних умовах сьогодення навіть на найпотужніших виробничих підприємствах за останні роки майже не було нововведень, що на фоні висококонкурентних передових технологій та інновацій, які використовують зарубіжні підприємства, свідчить про дуже низькі

конкурентні позиції національних підприємств. Майже не здійснюється відтворення і реконструкції діючих підприємств, а також поглиблення й розширення наукових досліджень, створення нових зразків техніки і вдосконалення технології виробництва, розширення асортименту продукції, впровадження нових методів організації виробництва та управління. Зазначимо, що становлення та розвиток ефективного ринкового механізму господарювання повинні розглядатись у контексті соціально-економічних реформ, що сьогодні відбуваються. Будь-які масштабні економічні перетворення залишаються незавершеними без налагодження ефективного вітчизняного виробництва, здатного мобілізувати внутрішні резерви виготовлення конкурентоспроможної продукції. У зв'язку з цим вирішального значення набуває активізація діяльності вітчизняних виробничих підприємств.

Упродовж останніх років в Україні відбулися та відбуваються глибокі економічні зміни, зумовлені процесами трансформаційної економіки. Метою докорінних перетворень у виробничій сфері за сучасних умов є формування конкурентоспроможного сектора національної економіки. Рівень господарювання підприємств в Україні в умовах ринкової економіки у деякій мірі визначається ефективністю використання їх виробничого потенціалу. Формування ефективних, адаптованих до сучасних умов розвитку виробничих відносин механізмів управління виробничим потенціалом вітчизняного підприємства неможливе без комплексного та системного дослідження факторів, що впливають на формування та розвиток виробничого потенціалу підприємства. Мова йде про дослідження виробничого потенціалу під впливом факторів не як окремих складових його розвитку, а як комплексного визначення меж виробничо відтворювальних процесів на підприємстві, в галузі або регіоні, про умови реалізації деяких граничних стратегічних установок, у межах яких виробничі системи будь-якого рівня не втрачають своєї цілісності.

На основі процесного підходу були досліджені фактори, які впливають на виробничий потенціал підприємства. Пропонуємо системну концепцію формування й оцінювання виробничого потенціалу підприємства, яка, на основі системного підходу, повинна складатись з двох підсистем: функціонуючий виробничий потенціал підприємства та потенційні можливості розвитку виробничого потенціалу: рівень якості продукції; рівень організації виробництва та раціональність організації бізнес-фінансування; процесів; якість внутрішнього системного управління підприємством; рівень конкурентоспроможності продукції та підприємства; кваліфікаційний рівень персоналу; завантаженість виробничих потужностей; позиціонування підприємства на ринку виробничих ресурсів, капіталу, продукції.

Список використаних джерел:

1. Ванієва А.Р. Методичні засади економічної оцінки виробничо-ресурсного потенціалу господарської діяльності [Текст] / А.Р. Ванієва // Агросвіт. – 2013. – № 9. – С. 50-53.
2. Малярець Л. М. Методичний підхід до комплексної оцінки організаційно-технічного рівня виробництва [Текст] / Л. М. Малярець, К. В. Ларіна // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2006. – № 719. – С. 82-90.
3. Хомяков В. І. Управління потенціалом підприємства: [навч. посіб.] / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. – К.: Кондор, 2012. – 400 с.
4. Ярошевич Н. Б. Управління виробничими ресурсами та функціональний поділ виробничої системи / Н. Б. Ярошевич // Вісн. НУ “Львівська політехніка”: “Логістика”. – Львів: В-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2010. – № 424. – С. 367.